

ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 2003
ΟΜΑΔΑ Α

Για τις προτάσεις από **A1** μέχρι και **A5**, να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της καθεμιάς και δίπλα σε κάθε αριθμό τη λέξη "**Σωστό**", αν η πρόταση είναι σωστή, ή "**Λάθος**", αν η πρόταση είναι λανθασμένη.

A.1 Το οριακό κόστος δείχνει τον ρυθμό με τον οποίο μεταβάλλεται το συνολικό κόστος, όταν μεταβάλλεται η παραγόμενη ποσότητα κατά μία μονάδα.

Μονάδες 3

A.2 Η φάση της κρίσης στον οικονομικό κύκλο χαρακτηρίζεται από εκτεταμένη ανεργία.

Μονάδες 3

A.3 Μια αύξηση στις τιμές των παραγωγικών συντελεστών που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ενός αγαθού θα έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της προσφοράς του.

Μονάδες 3

A.4 Η καμπύλη του οριακού προϊόντος τέμνει πάντοτε την καμπύλη του μέσου προϊόντος από τα πάνω προς τα κάτω στη μέγιστη τιμή του.

Μονάδες 3

A.5 Στην περίπτωση του στασιμοληθωρισμού παρατηρείται σταθερότητα του γενικού επιπέδου των τιμών.

Μονάδες 3

Για τις προτάσεις **A6** και **A7** να γράψετε στο τετράδιό σας τον αριθμό της πρότασης και δίπλα του το γράμμα που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

A.6 Το κόστος ευκαιρίας του αγαθού Ψ σε όρους του αγαθού X είναι ίσο με 3. Αυτό σημαίνει ότι:

α. για να παραχθεί μια επιπλέον μονάδα από το αγαθό X , θα πρέπει να θυσιαστούν 3 μονάδες από το αγαθό Ψ

β. για να παραχθεί μια επιπλέον μονάδα από το αγαθό Ψ , θα πρέπει να θυσιαστούν 3 μονάδες από το αγαθό X

γ. μια αύξηση της ποσότητας του αγαθού X κατά 1% θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ποσότητας του αγαθού Ψ κατά 3%

δ. μια αύξηση της ποσότητας του αγαθού Ψ κατά 1% θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ποσότητας του αγαθού X κατά 3%.

Μονάδες 5

A.7 Τα αγαθά A και B είναι μεταξύ τους υποκατάστατα. Μία αύξηση της τιμής του αγαθού A , η ζήτηση του οποίου είναι ελαστική, με όλους τους άλλους προσδιοριστικούς παράγοντες σταθερούς (*ceteris paribus*), θα έχει ως αποτέλεσμα η συνολική δαπάνη των καταναλωτών:

α. για το αγαθό A να αυξηθεί

β. για το αγαθό A να παραμείνει σταθερή

γ. για το αγαθό B να αυξηθεί

δ. για το αγαθό B να παραμείνει σταθερή.

Μονάδες 5

Απάντηση:

A.1 Σωστό

A.2 Λάθος

A.3 Λάθος

A.4 Σωστό

A.5 Λάθος

A.6 β

A.7 γ

ΟΜΑΔΑ Β

Να αναπτύξετε όλα τα είδη της ανεργίας (μονάδες 20) και να εξηγήσετε τις τρεις βασικές οικονομικές συνέπειές της (μονάδες 3), καθώς και τα βασικά κοινωνικά προβλήματα που δημιουργεί η ανεργία (μονάδες 2).

Μονάδες 25

Απάντηση:

Σελ. 169-170 σχολικού βιβλίου:

Είδη ανεργίας "Υπάρχουν τέσσερα είδη ή κατηγορίες ανεργίας ... εξαρτάται από τη διάρκεια του οικονομικού κύκλου".

Σελ. 170-171 σχολικού βιβλίου:

Συνέπειες της ανεργίας "Η ανεργία έχει τρεις βασικές οικονομικές συνέπειες ... δημιουργεί σοβαρά κοινωνικά προβλήματα".

ΟΜΑΔΑ Γ

Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα υπολογισμού του Α.Ε.Π. μιας υποθετικής οικονομίας στην οποία παράγεται μόνο ένα αγαθό:

Έτος	Ποσότητα	Τιμή	Α.Ε.Π. Τρέχουσες Τιμές	Δείκτης Τιμών	Α.Ε.Π. Σταθερές Τιμές
1		5	100		200
2	25	10			
3	22			150	220
4		20		200	

Γ1 Αν είναι γνωστό ότι στο τέταρτο έτος ο πληθυσμός της εν λόγω οικονομίας ανέρχεται σε 100 άτομα και το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές είναι 2,4 χρηματικές μονάδες, κάνοντας τους κατάλληλους υπολογισμούς να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα. Έτος βάσης είναι το δεύτερο έτος.

Διευκρινίζεται ότι, όπως προκύπτει από την εκφώνηση του **ερωτήματος Γ1**, οι υπολογισμοί πρέπει να γραφούν στο τετράδιο.

Μονάδες 15

Γ2 Να υπολογίσετε τον ρυθμό πληθωρισμού από το 2^ο στο 3^ο έτος.

Μονάδες 5

Γ3 Να υπολογίσετε την ποσοστιαία μεταβολή του Α.Ε.Π. σε σταθερές τιμές από το 2^ο στο 3^ο έτος.

Μονάδες 5

Απάντηση

Γ.1

Έτος	Ποσότητα	Τιμή	Α.Ε.Π. Τρέχουσες Τιμές	Δείκτης Τιμών	Α.Ε.Π. Σταθερές Τιμές
1	20	5	100	50	200
2	25	10	250	100	250
3	22	15	330	150	220
4	24	20	480	200	240

1^ο έτος

$$\text{Α.Ε.Π. τρέχουσες τιμές} = P \cdot Q \Leftrightarrow Q = \frac{100}{5} = 20$$

$$\text{Α.Ε.Π. σταθ. τιμές} = \frac{\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές}}{\Delta.T.} 100 \Leftrightarrow$$

$$\Delta.T. = \frac{\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές}}{\text{Α.Ε.Π. σταθ. τιμές}} 100 \Leftrightarrow \Delta.T. = 50$$

2^ο έτος

Επειδή το 2ο έτος είναι το έτος βάσης ο $\Delta.T. = 100$ *
Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές = $P \cdot Q = 25 \cdot 10 = 250$

$$\text{Α.Ε.Π. σταθ. τιμές} = \frac{\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές}}{\Delta.T.} 100 = 250$$

$$* \text{ Αναλυτικά: } \Delta.T. 2^{\text{ου έτους}} = \frac{P}{P \text{ έτους βάσης}} 100 = \frac{10}{10} 100 = 100$$

3^ο έτος

$$\text{Α.Ε.Π. σταθ. τιμές} = \frac{\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές}}{\Delta.T.} 100 \Leftrightarrow$$

$$\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές} = 330$$

$$\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές} = P \cdot Q \Leftrightarrow P = 15$$

4^ο έτος

$$\text{Κατά κεφαλήν πραγμ. Α.Ε.Π.} = \frac{\text{Πραγμ. Α.Ε.Π.}}{\text{πληθυσμός}} \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow \text{πραγμ. Α.Ε.Π.} = 2,4 \cdot 100 = 240$$

$$\text{Α.Ε.Π. σταθ. τιμές} = \frac{\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές}}{\Delta.T.} 100 \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow \text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές} = 480$$

$$\text{Α.Ε.Π. τρέχ. τιμές} = P \cdot Q \Leftrightarrow Q = 24.$$

Γ.2 Ο ρυθμός πληθωρισμού (Ρ.Π.) είναι η ποσοστιαία μεταβολή του Δείκτη Τιμών μεταξύ δύο διαδοχικών ετών. Επομένως:

$$\text{Ρ.Π.} = \frac{\Delta.T. 3\text{ου} - \Delta.T. 2\text{ου}}{\Delta.T. 2\text{ου}} 100 = 50\%$$

$$\Gamma.3 \frac{\text{Α.Ε.Π.σταθ.3ου} - \text{Α.Ε.Π.σταθ.2ου}}{\text{Α.Ε.Π.σταθ.2ου}} 100 = \frac{220 - 250}{250} 100 = -12\%$$

ΟΜΑΔΑ Δ

Η αγοραία συνάρτηση προσφοράς ενός αγαθού δίνεται από τη σχέση $Q_s = 2P$, όπου Q_s είναι η προσφερόμενη ποσότητα του αγαθού και P είναι η τιμή του. Με βάση την αγοραία συνάρτηση ζήτησης του ίδιου αγαθού, η οποία είναι γραμμική, προκύπτει ο παρακάτω πίνακας:

P	Q _D
12	36
15	30
18	24
21	18

όπου Q_D είναι η ζητούμενη ποσότητα του αγαθού.

Δ1 Να βρείτε τη συνάρτηση ζήτησης του αγαθού.

Μονάδες 4

Δ2 Να υπολογίσετε την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας.

Μονάδες 4

Δ3 Αν το κράτος επιβάλει ως ανώτατη τιμή πώλησης του αγαθού την $P_A = 10$ χρηματικές μονάδες, να υπολογίσετε το μέγεθος του ελλείμματος που εμφανίζεται στην αγορά του αγαθού, καθώς και την τιμή την οποία οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν για να απορροφήσουν όλη την ποσότητα του αγαθού, η οποία προσφέρεται από τους παραγωγούς στην τιμή P_A .

Μονάδες 8

Δ4 Μία αύξηση του εισοδήματος των καταναλωτών έχει ως αποτέλεσμα τη μεταβολή της ζήτησης του αγαθού κατά 50%. Θεωρώντας ότι η εισοδηματική ελαστικότητα είναι σταθερή και ίση με 5, να υπολογίσετε:

α. τη νέα τιμή και τη νέα ποσότητα ισορροπίας

Μονάδες 4

β. την ποσοστιαία αύξηση του εισοδήματος.

Μονάδες 5

Απάντηση:

Δ.1 Επειδή η αγοραία συνάρτηση ζήτησης είναι γραμμική ισχύει η σχέση:

$$\frac{Q_D - Q_1}{P - P_1} = \frac{Q_2 - Q_1}{P_2 - P_1}$$

επιλέγω δύο τυχαία σημεία από τον πίνακα και αντικαθιστώ
($P_1 = 12, Q_1 = 36$) ($P_2 = 15, Q_2 = 30$)

$$\frac{Q_D - 36}{P - 12} = \frac{-6}{3} \Leftrightarrow Q_D = 60 - 2P$$

Δ.2 $Q_D = Q_S \Leftrightarrow 60 - 2P_E = 2P_E \Leftrightarrow P_E = 15$.

Επομένως $Q_{S_E} = 2 \cdot 15 \Rightarrow Q_E = 30$ (αντικαθιστώντας είτε στη συνάρτηση ζήτησης, είτε στη συνάρτηση προσφοράς).

Δ.3 Έλλειμμα = $Q_D(P_A) - Q_S(P_A) = 60 - (2 \cdot 10) - (2 \cdot 10) = 20$

έστω P_1 η τιμή (μαύρης αγοράς) την οποία οι καταναλωτές είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν για να απορροφήσουν όλη την προσφερόμενη ποσότητα

$Q_S(P_A) = 20$. Εξισώνουμε με τη συνάρτηση ζήτησης οπότε:

$$20 = Q_D(P_1) \Leftrightarrow 20 = 60 - 2P_1 \Leftrightarrow 2P_1 = 40 \Leftrightarrow P_1 = 20$$

Δ.4.α Επειδή η ελαστικότητα είναι θετική $E_y = 5 > 0$, το αγαθό είναι κανονικό επομένως αφού το εισόδημα αυξάνεται, συμπεραίνουμε ότι και η ζήτηση αυξάνεται. Με το δεδομένο ότι η E_y είναι σταθερή για όλες τις τιμές, συμπεραίνουμε ότι και το ποσοστό μεταβολής της ζήτησης (50%) είναι ίδιο για όλες τις τιμές.

Συνεπώς: η νέα συνάρτηση ζήτησης είναι: $\frac{\Delta Q}{Q_D} = 50\% \Rightarrow$

$$\frac{Q_{D'} - Q_D}{Q_D} = +0,5 \Rightarrow Q_{D'} = Q_D + 0,5 \cdot Q_D \Rightarrow Q_{D'} = Q_D(1 + 0,5) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow Q_{D'} = Q_D \cdot 1,5 \Rightarrow Q_{D'} = (60 - 2P) \cdot 1,5 \Rightarrow Q_{D'} = 90 - 3P$$

Έχουμε λοιπόν:

$$Q_{D'} = Q_S \Rightarrow 90 - 3P = 2P \Rightarrow 90 = 5P \Rightarrow P'_E = 18$$

Αντικαθιστούμε την P'_E είτε στη συνάρτηση προσφοράς είτε στη νέα συνάρτηση ζήτησης:

$$Q'_S = 2 \cdot 18 \Rightarrow Q'_E = 36$$

Δ.4.β $E_Y = \frac{\frac{\Delta Q}{Q}}{\frac{\Delta Y}{Y}} \Leftrightarrow \frac{\Delta Y}{Y} = \frac{50\%}{5} = 10\%.$

Σημείωση: Η απάντηση των ερωτημάτων της ομάδας Δ θα μπορούσε να συνοδευτεί από το παρακάτω σχήμα:

